

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

La morminții nostri.

D. profesor Nicolae Iorga, cu prilejul aniversării unui an dela moartea regelui Carol, scrie următoarele în „Universul“ sub titlul „Ziua de Argeș“ (29 septemvrie st. v.):

»Un an după coborîrea în pământ a rămășițelor aceluia care a fost regele Carol I al României, la mormântul său din Argeș au venit pentru îndeplinirea rugăciunilor cerute de datina țării urmașul său, familia regală, cei ce înfațișează astăzi ori au înfațișat în trecut statul român și câțiva alții. Pe piatra fără inscripție, care așteaptă pare-că însemnările unui viitor apropiat, flori multe se revărsaseră și dădeau în mijlocul aurului greu, trivial, din biserica refăcută, impresia unui colț de seninătate pașnică, de adevărata natură, așa cum a dorit acest rege care numai la coborîrea în mormânt a voit să se știe că eră un om și cât eră de om.

Dar trebuia să se aducă altceva decât doliul protocolar al celor dintâi oameni în viața României. Mormintele au și ele așteptări dureroase, nerăbdări cumplite, sete de fapta pe care cel înmormântat n'o mai poate îndeplini. Și la Argeș se cuvenia să aducem roadele vieții unui an înt'un timp când din 12 luni se poate face un secol.

Și ce am adus?! Discordii interne, neîncredere unuia în altul, cele mai cumplite învinuiri reciproce, amenințări de revolte și șoapte de conspirații. Așa de mult ne vedeam unii pe alții, și ne vedeam astfel, încât uitam de Dânsul, de regele nostru de ieri...

Și orice solie s'ar aduce unui mormânt răspunsuri vin din adâncurile lui. Răspunsuri au venit și de sub piatra de marmoră din Argeș, goală de toată goliciunea unui an pierdut, în toate, de toți.

Avem și noi coborîță în pământ străin floarea neamului nostru, care a murit moarte eroică pentru patrie și tron. Morminți fără semnul crucii, fără inscripții, fără flori, pecetluite numai de protocelele ambulanței sanitare de pe câmpul de războiu.

Și aceste morminte au așteptările lor, nerăbdări cumplite, sete de fapte pe cari cei înmormântați nu le mai pot împlini. S'ar cuveni se aducem pe acești morminți roadele vieții ce-

lor 15 luni de când înlocuim acasă pe cei înmormântați pe câmpul de războiu cari nu-și mai pot îndeplini faptele datoriei lor.

Și noi ce ducem? gânduri rele.

Datorașul speculează la căderea băncilor și nu-și achită datoria care mereu crește sub ocrotirea moratorului și va înghiți averea după ce se va ridica moratorul. Mancitorul speculează pe stăpân și stăpânul pe muncitor, așa se distrug raporturile muncii cinstite. Capitalistul speculează nenorocirile războiului, așa îngreunează pânea de toate zilele. Vecinul invidiază tigna deaproapelui său și îl denunță cu denunțări false, ca să nu mai aibă copii de sărutat. Nu generalizăm aceste păcate, dar se obsearvă simptomele însălbătecirii moravurilor chiar la cei de acasă. Pe când la cei de pe câmpul de războiu simptome de renaștere morală. »Până acum n'am știut prețul pe deaproapele, aici pe câmpul de războiu am învățat a mă ruga pentru deaproapele«, scrie un soldat prietenului său de acasă pentru care se roagă să-l ferească D-zeu de tot răul.

Simptomele ce se ivesc la cei de acasă deschid un nou mormânt, mai grozav decât a trupurilor astrucate pe câmpul de războiu: mormântul moral al vieții sociale, peirea neamului de fărădelegile sale.

Succesele armatei germane se atribue organizației ei, fiecare picior de om, fiecare cuiu de pușcă e la locul său. Din armonia aceasta resare gloria armatelor germane. La acest succes al organizației militare se asociază acum succesul organizației sociale interne, fiecare muncitor, fiecare cuiu de plug e la locul său și din armonia acestui lucru se faurește acum a doua glorie a eroilor căminului familiar. Din gloria aceasta a căminului familiar va urmă renașterea poporului germân și dacă mormânt ar rămâne pentru el câmpul de războiu. Toate aceste se pot atribui sentimentului datoriei desvoltat la poporul germân la idealul virtuților cetățenești. Sunt roadele școalei germane.

Noi ne-am dovedit organizați pentru a muri pentru Tron și patrie. La cel dintâi sunet al goarnei n'a lipsit nici un soldat de român dela datoria lui și nimăruia nu i-a fost inima rece în fața morții. Morminții aceia sunt gloria oșteanului

român din care este învierea. Acum vedem însă, că pentru viața noastră, a căminului familiar, existența mai departe a neamului nu suntem organizați. N'avem școala ce inspiră celor de acasă sentimentul datoriei față de noi și de aproapele nostru. Aici acasă cad suflete și din mormântul acesta nu mai este înviere.

Școala română noi o reprezentăm preoții și învățătorii. Și ce trecut glorios are aceasta școala! Acum e vremea a încheia sufletele în idealul unei vieți cinstitute, unitare, din care să renască noua viață orice soarte ar avea războiul pentru noi. Așa vom cinsti morminții eroilor noștri și vom îndeplini faptele datoriei pe cari ei nu le mai pot îndeplini. Și așa ne vom arăta vrednici de mării noștri înaintași.

Nepietatea în biserică.

Satana părintele trufiei, care a exclamat »sui-mă-voi deasupra norilor și voi fi asemenea celui prea înalt« (Is. 14, 14) a rămas același până în ziua de astăzi, folosindu-se de toate mijloacele spre a-și câștiga aceeași venerare, iubire și supunere, pe care o are și o primește cu tot dreptul Tatăl ceresc dela credincioșii săi. Și nu a rămas loc pe fața pământului, unde numai a putut fi vorba de venerarea lui D-zeu — neatins de Satana spre a-și valida și el un drept oareșcare. Căci ce a fost mai demn de venerare decât templul din Ierusalim și totuși Satana și-a avut și aici vânzătorii și cumpărătorii săi; sau ce a fost mai sfânt decât cina cea de taină și Satana a trebuit să-și aibă și acolo pe al său Iuda!

Mult adevăr conține vechiul proverb german: »Wo unser Herrgott sich eine Kirche baut, da baut sich der Teufel, eine Kapelle daneben«, a cărui sens rămâne neatins, dacă-l vom schimba zicând: »unde-și ridică bunul D-zeu templu, acolo își zidește și Satana altar«. Deși pare cam riscată toată chestiunea ridicării altarului diabolic în templu, totuși nu vom înceta a răspunde cu da, pentru că noi avem credincioși cari cu multă evlavie calcă pragul bisericii unde merg să se închine lui D-zeu, dar durere avem mulți, poate prea mulți și de aceia, cari cu sufletul plin de patimi, cu inima răscolită de dureri și cu cugetul la cele rele intră în casa Domnului, unde-și continue, ca și când s'ar afla în cafenea, sau pe stradă discuțiile, zimbetele, strâmbându-se și aruncând priviri pătimase în dreapta și'n stânga. Despre acești oameni, nu vom cuteza a crede, că au venit la biserică să se prostearnă înaintea lui D-zeu închinându-se cu evlavie și cu inimă curată, nu! — ci au venit să se închine cu toată căldura inimei lor Satanei, venerându-l, iubindu-l și supunându-se lui ca unui stăpân adevărat.

Primii dintre oameni, cari servesc în biserică mai mult deavolului decât lui D-zeu sunt aceia, cari ajungând în casa Domnului li-e peste putință a constata că se află într'o casă sfântă, într'o casă D-zeească, cugetul lor umblă fără căpătâi dela una la alta, de acasă până la vecin, iar cele dela altar le lasă în grija preotului. Sfântul I. Chrisostom zice: »Tu ți-ai îndoit genunchele, dar sufletul tău stă neîndoit și să cugetă la câștig, să cugetă la venitele averii, vede casele descrise lui cu închipuire, îl îndeamnă la cuvintele prietinelui...«

Alții cari se închină cu toată evlavie altarului Satanei sunt aceia, cari în casa Domnului râd, glumesc și își fac de cap. Mai cu seamă tineretul nostru, priviți numai o duminică la el și veți vedeă cu câtă ușurătate judecă el toate. Întrebați-l numai că de ce râde în decursul serviciului divin, întâi vă va privi obrasnic, după aceea recâștigându-și stăpânirea de sine, va răspunde că de ce să nu râzi când diaconul se mișcă atât de anevoeș, sau de preotul care are o voce atât de ascuțită, sau supărăcioasă pentru auz. Doamne! Dacă D-zeu ar susține astfel de nedreptăți, și de lipsă de respect într'o casă străină, cum ar trebui El să judece gluma, râsul și atâtea zimbete ușurate în casa sa proprie? — Într'o biserică în decursul unei rugăciuni începură oamenii să râdă cu hohot. Hristos de pe icoană, se zice, că i-a privit cu atâta stricteță și cu o privire atât de străfulgerătoare, încât în câteva zile aceia, cari erau cauza râsului muriră. O dacă Cel răstignit și aici atât de fulgerător și-ar trimite pedeapsa, cât de multe cadavre ar acoperi pământul în toată duminica!

Iarăși alții, cari nu stau cu nimic mai departe de cei mai sus ziși, cei cari nu încetează de a fi limbuți, de a știrici și de a spune și a afla din dreapta și stânga noutăți. Priviți de ex. femeile din bisericile noastre. O câtă necuviință e aceasta? Venim la biserică să vorbim cu D-zeu, și D-zeu e între noi, ca să ne asculte nevoile sufletului și ale trupului, și noi să avem îndrăzneala a nu-l vedeă pe D-zeu, a-l da uitării și a ne distraje cu prietenii? »Deși pe săptămână are una sută șasezeci și opt de ore, — zice I. Chrisostom — totuși D-zeu numai două-trei ore și-a ales; și încă și pe aceste să le întrebuițezi tu pentru râs și glumele tale? Iată aici stă preotul lui D-zeu și aduce rugăciuni pentru toți, și tu nu te temi, tu nu te cutremuri?«

Și ce vom zice despre aceia, cari își fac idol din Satana, idolul desfrâului și al luxului? cari vin la biserică Domnului ca să vadă și să fie văzuți, cari nu se uită la altar, nici la jertfa sfântă, ci își învârt privirile poficoase și pline de păcat în dreapta și'n stânga. Acești oameni

Îți fac impresia unor șerpi veninoși, sau a unor paseri răpitoare, cari cu privirea aduimcă prada. Doamne! să devie casa de rugăciuni a Părintelui nostru ceresc, un local al desfrăului? În anul 1630 a fost ridicată în Roma renumita cupolă peste mormântul sfântului Petru. Când unul dintre muncitori a început a întona un cântec necuviincios și plin de frivolitate, și cu toată dojana nu încetă de a cânta, a căzut dela înălțime zdrobindu-se în mod îngrozitor. Astfel a știut D-zeu să pedepsească pe acela, care a știut, să-și bată joc de cele sfinte.

În fine mai amintim și pe acei oameni, cari când vin la biserică, în loc să asculte cu evlavie și cu multă credință sfânta liturgie și cuvântul Domnului, nu se rușinează a se da somnului. Sunt astfel de oameni, cari se pun atât de obicinuiți în scaunul lor, încât e învederat că voesc să se dea somnului, și mai cu seamă în timpul de vară, când răcoarea bisericii îi ademenește să adoarmă puțin, până ce preotul zice evanghelia, predica, sau alte lucruri mai însemnate. E o apucătură de artă a Satanei aceasta ademenire, care pândește pe creștinii să-i abată dela frica cuvântului lui D-zeu și le îngreunează ochii cu somnul.

O dacă D-zeu constant ar pedepsi astfel de fapte, cugete murdare, poște atât de scârboase, cari se aduc și se petrec în biserică, în casa sfântă a Domnului, cât de des am vedeă acolo moartea?!

Dar voi creștinilor ce faceți? Dați voi voce, ca în casa Domnului, stăpânul iadului să-și ridice altar? Odată a poruncit D-zeu lui Gedeon ca el să nimicească altarul lui Baal, pe care tatăl său îl ridicase, iar pe Hain să-l stârpească în apropierea altarului. »Nimicește altarul lui Baal, care e opera tatălui tău și stârpește pe Hain care să află împrejurul altarului«. De ce a voit D-zeu ca Hain să fie nimicit? Și la aceasta întrebare ne răspunde un învățat creștin zicând: Acea s'a întâmplat, pentrucă eră locul și prilejul celui mai mare păcat, »pentrucă adevăratul templu nu a pretins dela oameni răsfăț, ci curățenia morală cea mai strictă«. De aceea, trebuie să nimicim altarul lui Baal, trebuie să nimicim altarul Satanei și să ne scoatem din cale toate piedecile desfrăului și ale necuviinței. Trebuie să ne învățăm a ne purta plin de evlavie, temător de D-zeu, cuviincios și sfânt în casa Domnului, pentrucă zice psalmistul: »Casei tale, O Doamne, i-se cuvine toată sfințenia« deci nu răsul, baljocura și gluma.

P.

Cuvântare

la înmormântarea unei fete mari, moartă subit.

Jalnici ascultători!

*Neamuri, cunoscuți și vecini, când am înțeles dureroasa veste, că preruperea clopotelor sf. noastre biserici alaltăeri nu au sunat vre-unui bătrân sau bătrâne, gârbovite de povara anilor și a grijilor, ci unei fete, nouă atât de bine cunoscută, care-și trăia timpul cel mai scump și mai dulce din viață, încunjurată de dragostea părinților și a familiei întregi și care intrună în sufletul ei cele mai frumoase însușiri, ne-am cutremurat de spaimă și de durere în întreaga noastră ființă. Nu ne veneă, triști ascultători, să credem, că răposata pe care o știam cu toții de o fată cuminte, lucrătoare, sănătoasă, sglobie, să piară așa de grabă cum pier în serile senine de vară stelele pe cer, să se ofilească și să cadă la pământ așa de curând, ca o floare gingașă și frumoasă de crin ajunsă de brumă. Întru adevăr, cazul morții acestei fete nevinovate ne arată că ce adevărate sunt cuvintele scripturii, cari zic: că nimenea nu știe, nici *ciarul*, nici *clipa* morții, care vine așa de odată și fără de veste, ca furul. Au doară nu-i adevărat jalnici ascultători, că chiar așa, ca și furul a venit moartea peste aceasta gingașă ființă, care chinuită de o boală grea și nemiloasă a alergat în toate părțile după leac, după isbăvire și acum pe urmă când bolnavă greu a mers de acasă învingând în sine toate chinurile și durerile, cu gândul, că are să se tămăduiască, nu chiar acuma, în clipa ultimei și celei mai mari nădejdi i-a rupt firul vieții moartea acest fur dușman. Au nu este moartea fur și răpitor, când intră în casa oamenilor și răpește și duce aceea ce e mai păzit, ce mai scump. Din cele 3 fete ale casei pe care părinții le iubesc atâta și ostănesc pentru ele și pentru fericirea lor au nu eră cea mai mică, cea mai iubită. Ei cu mintea și cu inima lor părintească și-au făcut planul ca de fica lor cea mai mică să nu se despărtească niciodată, să rămână până în adânci bătrânețe lângă ea și în brațele ei să moară. Că ce mult și ce adânc au iubit-o părinții pe răposata, se vede din desperarea lor, din lacrimile lor fără număr, din durerea lor cea mare și cea amară care le sfășie astăzi sufletul și până la moartea lor. Că ce mult au ținut la dansa prietinelor ei tinere, au dovedit-o mai bine în ziua de ieri, când tineri și tinere au alergat cătră nefericita casă părintească din toate părțile ca să vadă venind de departe pe pretina lor ca o mireasă. Durere dansa a venit de astădată ca mireasa frumos gătită a ingerului morții. Drumul ei cătră casa părintească unde a fost obicinuită să se reîntoarcă veselă între părinții și surorile ei iubitoare a fost de astădată trist, fiindcă ea sârmana fată s'a întors în curtea și în casa lor fără de glas și fără de suflare.*

Dar cine este în stare dintre D-voastră triști ascultători, să-și închidă inima înaintea durerii să nu verse lacrimi când vede că prin grabnica și neașteptata moarte a răposatei se privează casa aceasta de a ei cea mai frumoasă podoabă, astăzi surorile pierd o sorioară scumpă și mult iubită, iară părinții pe cel mai iubit copil al lor. *Un loc gol, un loc de durere* rămâne în casa aceasta. Intunerecul mormântului înghite nădejdea, iubirea și dragostea familiei întregi.

Nu va fi părinte, nu va fi suflet întreg de om care să nu plângă la vederea întâmplării acesteia. Inșă dragii mei rostul meu de astăzi nu e să provoc durerea și lacrimile D-voastră cari isvorăsc din belșug, ci să mângâi după slabele mele puteri.

Omul trebuie să se împace cu gândul că pe lumea aceasta viața omenească nu este sortită numai bucuriilor, ci și durerilor. *Ce ține până-i lumea pe acest pământ?! A-ți văzut cum se îmbracă pământul primăvara de frumos, câte flori drăgălașe nu răsar din el și cum se vestesc mai apoi, cum înfrunzește codrul de mândru și fi plin de cântece și cum se desfrunzește mai apoi toamna și cum e de pustiu iarna. Nimic nu dăinuște vremea pe pământ nici tineretea, nici frumusețea, nici bogăția, nici mărirea, cu adevărat toate trec ca fumul, pier ca ciata și se sting ca lumina.*

Mângâiați-vă triști părinți și triste surori că voi după puterile voastre omenești v-ați împlinit datorința.

Ați alergat chiar ca Iair din sf. *evangelie* în toate părțile, ați cercat toate mijloacele cu puțință, ați recurs la cea mai înaltă știință omenească, ca pe fca și pe soara voastră să o scăpați din ghiarele morții, dar ele au fost zadarnice, fiindcă D-zeu a hotărât altfel.

Mângâiați-vă cu aceea că fca voastră și sora voastră cât i-a fost rostit să trăiască, a dus o viață curată și frumoasă. A iubit sf. biserică, a iubit școala, a fost ascultătoare, muncitoare și cinstelnică. Iși lasă în urma ei o amintire plăcută și neștearsă în inima tuturor celor ce au cunoscut-o.

Mângâiați-vă cu fca voastră nu a murit, ci ea doarme, prin moartea ei s'a mutat din viața aceasta scurtă și înșelătoare în viața vecinică și adevărată.

Dacă i-a trimis ei D-zeu chinuri grele în viața aceasta a fost pentru că a fost bună, fiindcă zice sf. scriptură: „Copiii pe care îi iubește D-zeu îi ceartă și dacă D-zeu a chemat-o la sine din viața aceasta a fost fiindcă a iubit-o“, pentru că nimeni dacă merge pe câmpul înflorit nu alege buruienile, ci florile cele mai frumoase, așa și bunul D-zeu pe cei mai buni, pe cei mai frumoși la suflet îi cheamă la sine.

Mângâiați-vă cu credința tare în D-zeu, în acărui știre se nasc și mor toate pe subt cer și vă grăbiți de vă luați sănătate bună dela scumpa voastră fică și sorioară, fiindcă „iată aici e timpul să se despartă de voi“. Veniți iubiiții mei părinți de mă sărutați cu sărutarea cea de pe urmă, vă mulțumesc vouă pentru iubirea voastră și pentru îngrijirea ce mi-ați dat-o în zilele mele de sănătate și de boală. Măicuța mea mult iubită, care ți-ai dat și inima pentru mine, vino și mă îmbrățișează cu drag, că de acum încolo, nu o să mă mai întâlnesc cu tine, înzădar mă aștepti, că nu o să mai vin.

Dulcele mele surori, veniți și voi la mine, nici pe voi nu vă pot uita, căci am petrecut în mijlocul vostru atâtea clipe plăcute și fericite. Acum mă duc din lumea aceasta veselă și fericită să mă prefac în praf și cenușe. Sănătate bună neamurile mele, vă mulțumesc și vouă pentru dragostea cu care m'ați încunjurat până am fost vie și cinstea care mi-o dați acum la calea cea de pe urmă.

Sănătate bună cunoscuți, fete și feciori, vă mulțumesc și vouă că mă petreceți până la groapă unde nu voi mai auzi nici jocurile, nici cântecile voastre. Vă rog să vă rugați lui D-zeu, ca sufletul meu tinăr și nevinovat, să-l rânduiască în loc luminat, în loc cu verdeață, în loc de odihnă, de unde a fugit durerea, întristarea și suspinarea, acum și pururea și în veci vecilor. Amin.

Vieța creștină.

Insemnări.

(Urmare)

Trebuințele sufletului.

Sufletul.

Că omul pe lângă trup, are mai o parte, care se cheamă suflet, știm din cuvintele T. V. „Facerii“, unde se zice: „Și D-zeu formă pe om din pulberea pământului și suflă în nările lui suflare de viață și așa se făcu omul în ființă vie“ (Facerea c. 2. v. 7) și din T. N. din pilda Bogatul cel nebun, unde se zice: „Nebune, întru această noapte sufletul tău îl vor cere dela tine, dar ale cui vor fi cele ce le-ai pregătit?“ apoi din cuvintele Dlui nostru Isus Hristos, care zice: „Fericii cei săraci cu duhul, că acelora este împărăția cerurilor“. „Și nu vă temeți de ceiceucid corpul, dară sufletul nu-l pot să-l ucidă, ci temeți-vă mai bine de celce poate să vă piardă și sufletul și corpul în gheera“ (Mateiu 10 v. 28). Sufletul nostru este imaterial, el este duh, suflare. Părțile constitutive ale sufletului omnesc sunt *rațiunea, simțământul și voința*. Pentru că numai omul singur dintre toate făpturile pământului are aceste trei daruri mari, zicem, că este făcut după chipul lui D-zeu și pentru că dânsul rațiunea, simțământul și voința le poate cultiva și ridică încontinuu la un grad mai înalt de perfecțiune din frageda copilărie, până la ultima suflare, zicem, că el este curat după asemănarea lui D-zeu. Deci dacă suntem datori, să ne îngrijim de trupul nostru, cu atât mai vărtos avem să ne îngrijim de sufletul nostru, care este însaș suflarea lui D-zeu, deci nemuritoare, ca și D-zeu însuș și făcut după chipul și asemănarea lui. Să nu ne uităm la trup, căci este trecător, ci să purtăm grije de suflet, de lucrul cel nemuritor. Trupul ni-se face după moarte în țărână, însă sufletul, el trăește și dincolo de mormânt, nu o zi, două, ci vecinic el este răspunzător înaintea lui D-zeu pentru viața pământească. Sufletul trebuie să fie deci în tot timpul conducătorul ființei noastre și fiindcă dela el depinde prețul și fericirea vieții noastre, însă sufletul nostru cu atât va fi mai frumos și mai nobil și cu atât ne va garantă în măsură mai mare fericirea vecinică, cu cât ne vom îngriji mai mult de hrana minții, simțământului și a voinței noastre și le vom apăra cu răvnă de primejdii.

Rațiunea sau mintea.

Sub rațiune sau minte înțelegem noi acea putere a sufletului nostru, prin care în deschilinire de animale, cunoștințele singuraticce ce le câștigăm, fie din natură, fie din eul nostru propriu, suntem în stare, să le aducem în legătură cauzată una cu alta și așa să le folosim pentru binele și folosul nostru. Prin rațiune au ajuns oamenii să cunoască puterea aburului și electricității, a magnetismului, etc. Prin rațiune sunt cu puțințe școlile, unde oamenii mai bătrâni și mai învățați introduc cunoștințe și diferite adevăruri în sufletul copiilor. Insa cel mai mare folos, ce-l avem dela rațiune este, că printr'ansa putem ajunge la cunoștința lui D-zeu, întrucât îi este cu puțință minții noastre omenești mărginite. Datorința naturală și creștină a fiește-cărui om este, de a-și îmbogăți mintea necurmat cu cunoștințe necesare pentru viață din diferitele ramuri de știință. Dar mai cu seamă suntem obligați, să judecăm cu mintea toate gândurile și pornirile noastre de a se întrupa acestea în fapte ori de sunt ele de folos pentru trupul și sufletul nostru ori de vor avea ele pentru viața noastră urmări bune sau rele. Să căutăm,

să pătrundem cu mintea în legile și frumsețile naturii și a ființei noastre, ca văzând puterea cea mare și bunătatea fără de margini alui D-zeu, credința, iubirea și speranța în dânsul să ne umple întreg sufletul. Acei oameni, cari nu voesc să cugete și nu-și îmbogățesc mintea cu tot felul de cunoștințe de lipsă, de obicei ajung foarte rău în viață, făcându-se robi obiceiurilor și patimilor stricacioase.

Simțământul.

Omul nu este numai ființă gânditoare, ci și simțitoare, precum în mintea lui se pot naște diferite gânduri bune sau rele, așa și în inima lui pot să ieie ființă simțăminte frumoase sau urite, plăcute sau neplăcute. Datorința fieștecării creștin adevărat este, ca să se ferească de sentimentele păgubitoare, ca ura, pisma, lăcomia, invidia, mânia, etc. și să planteze în inima sa sentimente frumoase, ca: *sentimentul frumosului, sentimentul adevărului, al onoarei și mai presus de toate sentimentul religios*. Sentimentele sunt ca focul, cu băgare de seamă și pază pot aduce bine, însă lăsate în voia lor, cresc în poște și în patimi, de nu mai putem să le stăpânim și ne duc la pierzare. Câți oameni au ajuns la sapă de lemn sau chiar în temnițe, fiindcă nu au fost stăpâni peste sentimentele lor. Sentimentele noastre depind dela gândurile noastre, gândurile bune nasc sentimente frumoase, iar gândurile rele nasc sentimente urite, de aceea neconținut în toate afacerile vieții noastre să ne îndreptăm mintea către D-zeu, către biserică, să convenim cu oameni cinstiți, să cetim cărți frumoase și morale și atunci vom fi scutiți de a ajunge robi sentimentelor stricacioase, poftețelor și patimilor.

Voința.

Toate mișcările și dorințele animalului pornesc din o lipsă oarbă, el nu-și poate da seama pentru ce face, omul însă are darul dela D-zeu, de a-și intrupă în fapte un gând sau altul, dupăcum dorește, să ajungă un anumit scop, pentru aceea omul poate fi tras la răspundere pentru faptele sale și de aceea zicem, că omul are voință liberă. Libertatea voinții noastre trebuie să o folosim spre preamărirea lui D-zeu, pentru fericirea noastră și a deaproapelui. Voința noastră trebuie să fie morală. La orice act de voință al nostru trebuie să ascultăm de *glasul conștiinței*, sădită de D-zeu în noi la naștere, care ne spune înainte ori de faptă noastră este bună sau rea și de poruncile D-zești din T. V. și de normele morale. Cele dintăiu depuse în T. V., iar cele din urmă în sf. evanghelie. Nu mai puțin trebuie să ne supunem voința legilor civile și bisericesti, pentru nu a ajunge în conflict cu autoritățile statului și a bisericii noastre. Punându-ne voința noastră în contradicere cu poruncile D-zești și omenești vom avea să suferim dureri morale și fizice. Oamenii, cari își confirmă voința lor poruncilor D-zești și celor omenești, se numesc oameni cu frica lui Dumnezeu și cinstiți, iar ceice fac contrarul faptului acestuia, se numesc oameni nereligioși și necinstiți. Faptele celor dintăiu oameni vor rodi plăcere și fericire trupului și sufletului, iar faptele celor din urmă vor naște neplăceri atât trupesti, cât și sufletești. Dacă voim să ne câștigăm o voință morală și dreaptă, trebuie, să ne exercităm voința de mici, făcând fapte bune înaintea lui D-zeu și a oamenilor, fiindcă precum corpul lenos slăbește și se ofilește, așa și o voință nededată dela început cu fapte bune, se strică și degenerază.

Conștiința morală.

Fieștecare din noi observe, că după o faptă bună simte în suflet o deosebită plăcere, iară după o faptă

rea, toată ființa i-se umple de frică și de durere. (Hoțul sau ucigașul tot la fereastră privește și crede, că cu fiecare sosesc jandarmii, să-l pună în fieră). Așiderea faptele oamenilor nostri ori ne plac, ori ne displac, dupăcum sunt ele bune sau rele. *Puterea aceasta tainică a sufletului nostru, care ne silește să facem judecată asupra faptelor noastre și a celor deaproapelui nostru se numește conștiință morală*. Conștiința morală, din bunătatea lui D-zeu, o primim odată cu nașterea și dansa crește treptat cu dezvoltarea trupului și a sufletului nostru, însă ea poate deveni tot mai vie sau tot mai amorțită, precum sunt cele trei puteri de căpetenie ale sufletului nostru. Dacă mintea noastră în loc să o înzestram cu cunoștințe frumoase și de lipsă, o otrăvim cu tot felul de idei greșite, dacă simțămintele noastre nu le cultivăm, ci le lăsăm să se părăginească și dacă voința noastră o dedăm la lene și la răutate, atunci conștiința noastră morală pierce încet (Hoții, ucigașii, înșelătorii). Cine însă își pierde conștiința, pierde cea mai mare comoară, pentrucă omul cu conștiință vie și luminată se ferește de fapte rele, socotind urmările lor cele rele și își împlinește toate datorințele sale cu acurateță. Mijloacele, prin cari putem lua o conștiință morală bună, este în primul rând împărtășirea adeseori cu sf. taine a *po-căinții* și a sf. cuminecături, iar în al 2-lea rând ferirea minții, inimii și a voinții noastre de păcate și de îndemnuri rele.

Raportul omului către D-zeu.

Fericirea noastră nu poate fi nici sigură, nici deplină, măcar de am avea un trup sănătos și un suflet luminat și nobil, fără ajutorul lui D-zeu, fiindcă dânsul a făcut, susține și guvernează lumea cu toate ființele și puterile ei. Fără ajutorul și fără binecuvântarea lui D-zeu toată munca și toate nizuințele noastre spre bine, frumos și adevăr sunt zadarnice, fiindcă: „De n'ar zidi Domnul casa bunătăților, înzadar s'ar osteni ceice zidesc, de n'ar păzi domnul cetatea, înșert ar priveghiă ceice păzesc, sau cum zice apostolul Pavel: „Eu am plantat, Apolos a' udat, iar D-zeu a făcut să crească, încât nici celce plantează, nici cel ce udă este ceva, ci D-zeu, celce face să crească“ (Ps. 134). „Domnul nostru este mai presus decât toți zeii, toate câte i-a plăcut, Domnul a făcut în ceriuri și pe pământ, în mări și în toate adâncurile“. Motivul, din care a creat D-zeu lumea și pe om, este bunătatea sa nemărginită, creatorul atotbun a voit, făcând pe om, ca acesta să se bucure de plăcerile existente, înzestrându-l cu tot felul de însușiri trupesti și sufletești, prin care acesta să poată ajunge la fericirea cea mai înaltă, căci zice psalmistul (VIII.) „Ce este omul, de-ți aduci aminte de el? Cu puțin mai mic decât îngerii l-ai făcut, cu onoare și mărire l-ai încoronat, l-ai făcut domn peste lucrul mânilor tale, toate le-ai supus sub picioarele lui și să-l preamărească pe el“. Dl nostru Isus Hristos zice: „Așa să lumineze lumina voastră..“ Mat. 5. 16., iar apostolul Pavel: „Măriți pe D-zeu în corpul și în spiritul vostru, cari sunt alui D-zeu“ (Corinteni I. 6. v. 20). Deci dacă D-zeu este părintele nostru iubitor și binefăcător, noi trebuie să ne purtăm față de el ca niște fi, de el ni-se cuvine să ne rugăm pentru har, în el să credem, pe El să-l iubim și în El să nădăjduim.

alfa.

(Va urmă).

Un inamic de temut: Alcoolismul.

Paris, Aprilie.

Cele două Camere au votat suprimarea absintului. Avem încredere în cumințenia Senatului că va da aprobarea sa legii care interzice înmulțirea viitoare a debitelor de alcool. Numărul lor actual, peste 430.000, este o cifră destul de mare în sine pentru ca chestiunea alcoolismului să-și păstreze aceeași importanță și ca primejdia socială să rămână integrală.

Armata dă exemplul în zona războiului.

Ar trebui ca în interior decizia generalului Franchet d'Esperay să devină regula generală, nu numai pentru binele moral și fizic al oamenilor care se instruesc în depozite, dar și pentru a da municipalităților un precedent și un stimulent în reglementarea restrictivă a consumării alcoolului și pentru readucerea în vigoare a legii din 1873 referitoare la beția publică.

Unul din factorii cei mai importanți în viața economică actuală a țării e fără îndoială brațul de muncă.

Și tocmai el e în timp normal, și chiar în situația prezentă, cel mai atins, ros chiar de flagelul alcoolismului.

O scrisoare ce vine de la un mare personal industrial a semnalat acum de curând președinților Camerelor de comerț din Franța, întruniți atunci la Paris, ce piedică la reluarea afacerilor este alcoolismul, nu numai în general, dar tocmai pentru că meseriașii sunt acum de la mobilizare mai ca oricând rari în țară.

Nu trebuie să fii mare profet pentru a spune de acum că, după criza grozavă prin care trecem, Franța oricât de bogată ar fi în capitaluri, va fi foarte săracă în brațe. Trebuie dar de acum să se prevadă toate mijloacele pentru a intensifica producția acestor brațe pentru cucerirea piețelor străine și pentru conservarea pieței interne.

Să lăsăm să vorbească industriașul, care a avut curajul patriotic de a semnală, printr'un exemplu feapant, dificultățile imediate ale situației ce creiază alcoolul în multe industrii, care împiedică totodată pe producător de a-și asigura lucrători serioși, și pe salariat, victima acestei pasiuni, de a găsi o ocupație stabilă și de a încetă de a fi un neocupat în sarcina națiunii.

Chia a doua zi după bătălia de la Marna, cu toate îndoielile și ezitățile colegilor mei, am întreprins de a pune iar în mișcare cele opt exploatațiuni industriale și comerciale care se află sub direcția mea.

După un timp de producție slabă, în Octomvrie, am izbutit din luna Ianuarie să ajung la producția totală în patru din aceste stabilimente.

Obstacolul cel mai teribil contra căruia a trebuit să lupt eră *alcoolismul*: pentru a înlocui 40 lucrători mobilizați, numai în una din uzimile noastre, am apelat la șapte sau nouă comitate de refugiați, la serviciul de plasare al ministerului de interne, și astfel cu o încăpățănare de breton am angajat, succesiv, 2.5 ăfugiați sau oameni fără lucru, luând în sarcina noastră cheltuielile lor de călătorie de la Paris până la uzină, ueprimindu-i decât după ce mă asigurasesem bine că doreau să lucreze.

Și cu toate acestea, până în timpul de față n'am putut să adun încă cei 40 de lucrători, ce erau necesari.

De fapt, o statistică precisă indică că din 170 oameni cari n'au putut fi reținuți, peste 80 au fost concediați pentru beție flagrantă și repetată.

Adică, dacă s'ar putea scoate o lege de aici, am ajunge să conchidem că inhiderea piețelor de alcool ar permite să se întreprindă producția de lucrători francezi.

Eără a generaliză chiar până la acest punct, e de netăgăduit că producția industrială a țării n'ar putea decât să câștige cu o legislațiune foarte severă asupra alcoolului. Nu trebuie decât să amintim pagubele cauzate de acest produs la dezvoltare rasei și a criminalității.

Dacă momentul care pare favorabil nu e socotit de legiuitori ca indicat spre a curmă răul de la rădăcină, puterile publice tot au o armă prin legea din 28 Ianuarie 1813, care decât să fie întărită prin câteva circulații energice către municipalități, poliție și magistratură. Din ziua când un agent al autorității, oricare ar fi rangul său ierarhic, se va simți susținut, față și contra tuturor influențelor, în aplicarea strictă a legii, efectele bune nu vor întârzi de a fi simțite.

Sperăm că guvernul care, din fericire, a luat la începutul mobilizării inițiativa suprimării absintului, va continuă lupta contra acestui dușman periculos intern, care e alcoolismul.

Toată țara cuminte va fi cu el.

J.-M. C. Ray.

O jurisprudență a casației.

Curtea de casație din Franța, în urma recursului ministerului public, a anulat o sentință achiziționare rostită de tribunalul corecțional din Châteauneuf contra unei cărciumărese care, în disprețul ordonanței prefecturale oprind vânzarea rachiului în detaliu, continuă să servească clienților această otravă.

Deciziunea aceasta a casației, care are valoarea unei jurisprudențe — deoarece pentru întâia oară înalta Curte eră chemată să se rostească asupra legalității măsurilor administrative pentru combaterea alcoolismului — va face epocă în analele judiciare din marea republică apusană, unde ravagiile alcoolismului, până la declararea războiului, au fost cu drept cuvânt spăimântătoare.

Întreaga pressă franceză a salutat această decizie ca începutul intervenției energice a statului contra teribilului agent de distrucțiune a societății, cu atâta vigoare denunțat de Emile Zola în romanul său social „A'Assommoir“.

Iată textul deciziei în chestiune:

Având în vedere legea din 5 august 1914, care menține starea de asediu declarată prin decretul din 2 august acelaș an;

Având în vedere articolul I al ordonanței prefectului, aprobată de către autoritatea militară, articol care sună:

„Vânzarea alcoolului în detaliu este riguros oprită — în departamentul Euere-et-Loir. Aceasta interdicțiune se aplică nu numai debitelor în cari se ia băuturi cu sticla acasă, dar și localurilor unde conzamațiunea se face pe loc“;

Considerând, că prin art. 99, legea din 5 aprilie 1884 rezervă în mod special administrației superioare dreptul de a luă pentru toate comunele departamentului sau numai pentru unele din ele toate măsurile relativ la menținerea salubrității, a siguranței și a liniștei publice, că puterea de reglementare astfel acordată prefecturilor se întinde la cafenele, cărciumi și alte debite de băuturi și, că după termenii art. 11 din legea de la 17 iulie 1880, infracțiunile și contraven-

țiile la regulamentele de poliție privitoare la aceste stabilimente publice sunt pedepsite cu pedepse de simplă poliție;

Considerând, că legea dela 9 august 1849 dispunea, la art. 7, că îndată ce s'a declarat starea de asediu, puterile de cari eră investită autoritatea civilă pentru menținerea ordinii și a poliției trec în întregime în mâinile autorității militare;

Considerând că tradusă în fața tribunalului de simplă poliție din Châteauneuf, sub prevențiunea de de a fi contravenit la dispozițiunea mai sus citată a ordonanței prefecturale dela 9 octombrie 1914, de oarece a vândut rachiul în detaliu în debitul de băuturi ce exploatează, femeia D... a fost declarată achitată pentru motivul, că în materie de reglementare, starea asediu nu conferă autorității civile și că prohibirea de a prinde alcool n'ar putea fi impusă decât printr'un text de lege;

Dar, considerând că departe de a interzice în mod general și absolut comerțul alcoolului în departamentul Eure-et-Loir, ordonanța prefecturală dela 9 octombrie 1914 — pe care autoritatea militară și-a însușit-o aprobând-o — specifică că vânzarea alcoolului nu e oprită decât atunci când se face în același timp în detaliu și în debitele de băuturi;

Că o atare reglementare, făcută în scopul de a asigura menținerea siguranței și liniștea publică, întâ legalmente în cercul atribuțiilor autorității prefecturale și, prin estindere, în atribuțiunile autorității militare, atunci când starea de asediu e declarată;

De unde urmează că refuzând de a aplica femeii D... aplicarea pedepselor edictate prin art. 4 și 71 al codului penal, sentința atacată a violat zisul articol din lege:

Pentru aceste motive:

Casează sentința în chestiune.

2721—1915 szám.

A tornovai járás főszolgabírájától.

Fa-eladási hirdetmény.

A zarándhódosi volt urbéressek mintegy 25 kat. hold kiterjedésű „Rózság” nevű legelő területén 1184 tömördöb méter tölgybő és 1002 tömördöb méter iser, kevés bükk és gyertyánfából álló, összesen 2186 tömördöbmétert tevő faállománya, az 1915 évi november hó 9-én délelőtt 11 és fél órakor Zarándhódos község-házánál, zárt ajánlatok benyújtásával kapcsolatos nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

A fakészlet hivatalosan megállapított becs-egyben kikiállítási ára 14500 (tizennégyezeröttszáz) korona.

A kellően kiállított és lezárt egykoronás bélyeggel és bankpénzzel — készpénzben vagy ovadékképes magyar állami értékpapírban — ellátott írásbeli zárt ajánlat a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandó be az árverelő bizottság elnökéhez, postán megküldhető a tornovai járás főszolgabírájához, s abban kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és kötelezőleg elfogadja.

A később érkező és a feltételeknek meg nem felelő, valamint utóajánlatok el nem fogadtnak.

Az árverési és szerződési feltételek a tornovai járás főszolgabírájánál és az aradi m. k. állami erdő-hivatalnál megtekinthetők, illetve megszereshetők.

Tornova, 1915 október hó 13-án.

Hanthó Jenő
főszolgabíró.

Concursse.

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa a II. din Bruznic (Marosborosnyok) protopresbiteratul Lipovei — devenită vacantă prin decedarea preotului Gheorghe Muntean în cursul împlinirii funcțiunilor preoțești la oaste — în conformitate cu ordinul Ven. Consistor de sub Nr. 4180/1915 se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Bis. și Școala“.

Emolumentele parohiei sunt:

1. Una sesiune parohială în estenziunea cuprinsă în coala catastrală, cu dreptul de pășunat.
2. Un intravilan cu grădină estravilană în pășunea comunei.
3. Birul legal.
4. Stolele legale.
5. Eventuale întregiri dela stat.

Alesul va beneficia întreg venitul parohial numai dela 20 iunie (3 iulie) 1916, pe motivul, că până atunci jumătate compete văduvei în urma drepturilor ei garantate în §. 26 din Regulamentul pentru parohii.

Toate dările publice în proporția beneficiului parohial le solvește alesul, care se îndatorează a catehiza la școala confesională fără altă remunerațiune. Parohia e de clasa II-a, deci dela reflectanți se recere asemenea cvalificațiune.

Recursele ajustate cu documentele prescrise precum și cu atestat despre eventualul serviciu prestat până aici au a se subșterne în termenul concursual la P. O. Oficiu protopopesc din Lipova (Lippa) adresate comitetului parohial din Bruznic.

Reflectanții sunt obligați a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Bruznic spre a-și arată desteritatea în cele rituale și oratorie observând strict cele cuprinse în §. 33 din Regulamentul pentru parohii.

Dat în ședința comitetului parohial din Bruznic ținută la 31 iulie (13 august) 1915. *Comitetul parohial*, în conțelegere cu *Fabriciu Manuilă* ppbiterul Lipovei.

—□—

2—3

Pentru întregirea postului de capelan temporal pe lângă bătrânul și neputinciosul paroh Procopiu Lelescu din parohia de clasa a II. **Vizma**, să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“ din Arad.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumătate din sesia parohială, după parcele, înțelegându-se și jumătate din intravilanul parohial
2. Jumătate din toate stolele legale.
3. Jumătate din birul parohial.
4. Eventuala întregire dela stat.

După jumătatea de sesie și de intravilan, capelanul are să poarte sarcinile publice.

Reflectanții la acest post să-și trimită petițiile concursuale, instruate cu documentele de lipsă pentru clasa parohiei, subsemnatului comitet, pe calea oficiului protopresbiteral gr.-or. rom. din Belinț (Belenceze, Temes-megye) și au să se prezenteze într'o duminică sau sârbătoare, în s. biserică din loc, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic, eventual în oratorie și în serviciu bisericesc.

Intru cât reflectanții au mai funcționat până acuma ca preoți, trebuie să accludă și conduită dela respectivul șef tractual.

Alesul capelan e dator să catehizeze școlarii nostri dela școala din loc fără altă remunerație.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

3—3

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	— 100 cor.
Cruci pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	— 50 cor.
Litier argint china	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	
Evanghelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazană, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.